Autoriteit
Consument & Markt

Muzenstraat 41
2511 WB Den Haag
070 722 20 00
www.acm.nl

Bijlage 14b Zwolle Hessenweg Transformator 110 kV

1. In deze bijlage licht de ACM toe hoe zij de ontheffingsaanvraag ten aanzien van Zwolle Hessenweg transformator 110 kV beoordeelt.[1] Ten eerste beoordeelt de ACM of de aanvraag tot ontheffing voldoet aan de eisen van artikel 4b.1, eerste lid, van het Besluit investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas (hierna: het Besluit). Wanneer aan deze eisen is voldaan beoordeelt de ACM of de aanvraag voldoet aan de vereisten in artikel 4b.4 van het Besluit en of een ontheffing noodzakelijk is.

1 Eisen aan de aanvraag

2. De ACM beoordeelt eerst of deze aanvraag voldoet aan de eisen die in artikel 4b.1, eerste lid, van het Besluit aan de aanvraag worden gesteld.

a. Een aanduiding van het netonderdeel waarvoor een ontheffing wordt aangevraagd en een locatiebeschrijving daarvan;

   TenneT doet een aanvraag om ontheffing voor het netonderdeel 220/110 kV-transformator in het 220/110 kV-station Zwolle Hessenweg. TenneT vraagt om ontheffing omdat het netonderdeel 220/110 kV-transformator niet voldoet aan artikel 16, vierde lid, van de E-wet.

b. De redenen voor afwijking van de norm in artikel 16, vierde lid, aanhef, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) of, indien van toepassing, vrijstelling in paragraaf 4a van het Besluit;

   De reden is dat de laatst overgebleven transformator overbelast kan raken bij een storing tijdens onderhoud.

c. De maximale omvang van onderbroken transport van elektriciteit in MW en de maximale duur van de onderbreking bij een uitvalsituatie met betrekking tot het netonderdeel 220/110 kV-transformator waarvoor een ontheffing wordt aangevraagd, in voorkomend geval uitgesplitst naar transport ten behoeve van productie of verbruik, en een toelichting hierop;

   De voorgestelde maximale omvang van uitval van het transport van elektriciteit heeft TenneT gesteld op 524 MW. Voor de ontheffing van het artikel 16, vierde lid, onderdeel b, wordt een ontheffing gevraagd tussen de 1 en 4 uur, namelijk de teruggavetijd van het gehele station bij een uitval tijdens onderhoud.

d. Een beschrijving van de kans op een onderbreking als bedoeld in onderdeel c;

   De kans op een onderbreking is eens in de 495 jaar voor wat betreft een uitval van het gehele station Zwolle Hessenweg tijdens onderhoud.

e. Een toelichting op conformiteit van de aanvraag met Verordening (EU) 2017/1485 van de Commissie tot vaststelling van richtsnoeren betreffende het beheer van elektriciteitstransmissiesystemen (PbEU 2017, L 220) (hierna: SO Verordening);

   TenneT heeft aangegeven dat de bij ontheffing toegestane uitvalsituatie niet leidt tot overschrijding van de operationele veiligheidsgrenzen die zijn vastgesteld bij of krachtens de SO Verordening.

[1] [1] Oorspronkelijk was er voor Zwolle Hessenweg één ontheffing gevraagd. Bij brief van TenneT van 7 mei 2021, kenmerk REG-N 21-030, ACM/IN/612700, p. 5 heeft TenneT ook een ontheffing gevraagd voor de transformator.

f. Een voorstel voor de duur van de ontheffing en een onderbouwing daarvan;

De ontheffing van artikel 16, vierde lid, onderdeel b, van de E-wet, wordt gevraagd voor de maximale duur van vijf jaar omdat de werkzaamheden duren tot en met 31 december 2030.[2] TenneT stelt dat de in de toelichting op het Besluit genoemde gebruikelijke doorlooptijden van projecten in het 110/150 kV-net wellicht haalbaar zijn voor individuele projecten, zonder beperkingen ten aanzien van beschikbare resources, vereiste vergunningen en benodigde VNB's, maar niet in geval van tientallen gelijktijdig lopende projecten in een periode dat daarnaast ook nog eens vele projecten moeten worden uitgevoerd in het kader van capaciteitsuitbreiding c.q. faciliteren van de energietransitie. Tegen het verlopen van de vijfjaarstermijn zal TenneT op grond van artikel 4b.1, tweede lid, van het besluit verlenging van de ontheffing vragen voor de projecten die dan nog niet zijn afgerond. Omdat er ook n-2 knelpunten op de transformatoren zijn geconstateerd, zal bij uitval van 1 rail, waar twee transformatoren op geschakeld zijn, de derde transformator overbelast raken en afschakelen. Het plaatsen van een vierde transformator zorgt ervoor dat op het moment van een storing tijdens onderhoud geen volledig uitval van het 220/110 kV station Zwolle Hessenweg plaats vindt.

g. Een beschrijving van de belangrijkste risico's ten aanzien van de raming en planning van het project voor de investering om aan de norm te voldoen en een beschrijving van de maatregelen die de aanvrager neemt om deze risico's te beperken.

TenneT noemt als belangrijkste risico's voor het tijdig afronden van de investeringen de beschikbaarheid van uitvoerend personeel en het verkrijgen VNB.[3]

TenneT neemt maatregelen om de risico's te beperken, zodat na afloop van de ontheffing wordt voldaan aan de norm in de wet. Zo spant TenneT zich in door integrale planning toe te passen. Daarbij moeten alle processen vanaf initiatief tot en met ingebruikname inzichtelijk en gerelateerd zijn aangegeven.

De maatregelen voor het verkrijgen of behouden van VNB zijn divers. Zo geeft TenneT aan dat het gaat om: het logisch combineren van activiteiten op vrijgeschakelde netdelen, het plannen van werkzaamheden op belastingsluwe momenten en het actief benaderen van aangeslotenen om gebruik te maken van gecombineerde stop- en vrijschakelmomenten. Daarnaast zoekt TenneT mede als onderdeel van veldvervangingsprogramma naar manieren om meer spanningsvrij te kunnen werken.

Een ander risico betreft de beschikbaarheid van personeel. Voor de realisatie van de projecten van TenneT zijn verschillende soorten resources benodigd. Naast de daadwerkelijke uitvoerenden (monteurs, lijnwerkers, etc.) zijn de projecten met name afhankelijk van de beschikbaarheid van personeel met een zogenaamde aanwijzing en met specifieke technische know-how (bijvoorbeeld engineers en deskundigen inzake secundaire installaties, testcoördinatoren, etc.). TenneT heeft daarom momenteel veel lopende initiatieven om dit risico zoveel mogelijk te beperken. Daarbij valt te denken aan het actief werven en meerjarig opleiden van nieuw personeel, acquisitie van relevante opdrachtnemers die voldoende capaciteit kunnen leveren, het in hoge mate standaardiseren van repeterende activiteiten en het verlagen van de beheerslat door het onderhoudswerk waar mogelijk te automatiseren.

TenneT geeft aan dat de benodigde vergunningen al zijn verleend.

[2] Aangepast in de brief van TenneT van 23 november 2021, kenmerk REG-N 21-069, ACM/IN/660779, p. 3. Toelichting gegeven bij brief van 15 maart 2022, REG 22-014, ACM/IN/682728, p. 1.
[3] VNB staat voor voorziene niet beschikbaarheid en houdt in dat voorafgaand aan het verrichten van de werkzaamheden aan netonderdelen een deel van het net spanningsloos moet worden gemaakt. Dit is een planmatige activiteit en daarom is hier sprake van voorziene niet beschikbaarheid.

TenneT geeft aan zich als netbeheerder voldoende in te spannen om de noodzakelijke investeringen binnen de ontheffingsperiode af te ronden.

3. De ACM stelt op grond hiervan vast dat de aanvraag voldoet aan de eisen van artikel 4b.1 van het Besluit omdat is overgelegd wat is vereist.

2 Beoordeling

4. De volgende stap is om na te gaan of de aanvraag voldoet aan de vereisten in artikel 4b.4 van het Besluit. Het betreft de onderstaande drie vereisten:

a. Conformiteit met de SO Verordening

5. TenneT heeft aangegeven dat de bij ontheffing toegestane uitvalsituatie niet leidt tot overschrijding van de operationele veiligheidsgrenzen die zijn vastgesteld bij of krachtens de SO Verordening.

6. De ACM constateert dat TenneT beoordeeld heeft of de mogelijke uitvalsituatie niet leidt tot overschrijding van de operationele veiligheidsgrenzen die zijn vastgesteld bij of krachtens de SO Verordening. Uitkomst van de beoordeling van TenneT is dat het niet het geval is. De ACM vertrouwt erop dat TenneT deze beoordeling op de correcte manier heeft uitgevoerd.

b. Maximale duur van de ontheffing

7. De ontheffing mag worden verleend voor ten hoogste de duur van vijf jaar omdat het een netonderdeel in een net met een spanningsniveau van 110 tot 220 kV betreft. De ontheffing wordt verleend tot en met **[5 jaar na de dagtekening van dit besluit]**. De ACM gaat ervan uit dat TenneT alles in het werk stelt om de werkzaamheden zo spoedig mogelijk te af te ronden.

c. Noodzaak van de ontheffing

8. TenneT heeft aangegeven dat bij het 220/110 kV-station Zwolle Hessenweg de plaatsing van een vierde 220/110 kV transformator noodzakelijk is omdat tijdens het onderhoud verlies van een hoogspanningsrail gaat leiden tot het gehele verlies van het 220/110 kV-station Zwolle Hessenweg. Gezien deze argumentatie ziet de ACM de noodzaak van de ontheffing.

3 Conclusie

9. De ACM verleent ontheffing bedoeld in artikel 16, vierde lid, onderdeel b, van de E-wet voor het netonderdeel 220/110 kV-transformator in het 220/110 kV-station Zwolle Hessenweg tot en met **[5 jaar na de dagtekening van dit besluit]** voor een uitvalsituatie van maximaal 524 MW gedurende de duur tussen de 1 en 4 uur. Hierna dient de 220/110 kV-transformator te voldoen aan artikel 16, vierde lid, van de E-wet.